

Hej!

Nedan information om Ålandsveckan som ordnas i skolor 21-25.3.2022.

Ålands självstyrelse fyller 100 år. Jubileumsåret firas under hela året från den 9.6.2021 till 9.6.2022. Statsrådets kansli deltar i festligheterna under jubileumsåret och ordnar tillställningar och evenemang i samarbete med landskapets jubileumsorganisation och andra aktörer.

Hur bekant är Åland för dig? Har du besökt landskapet? Känner du någon ålänning? I mars gör vi Åland bekant i skolor. Fem dagar, fem teman – under veckan behandlar vi Åland ur många olika perspektiv.

Finland är ett kulturellt mångsidigt land. Flera nationaliteter, två nationalspråk, många dialekter och olika områden med sina speciella kuriositeter. Vi har Lappland i norr, Österbotten där under, Karelen i öster, Nyland i söder och Åland i väster. I de olika områdena har det funnits olika sätt att lösa hur man bestämmer om saker. Man har funderat och tänkt tillsammans och försökt hitta lösningar. Gällande Ålandsfrågan, hittades det ingen lösning med Sverige, så man vände sig mot Nationernas förbund för att få hjälp. Med Nationernas förbunds beslut som grund, byggdes en självstyrelsemodell för Åland. Denna modell har utvecklats under hundra års tid och är en unik del av det fungerande finländska samhället.

Under veckan bekantar vi oss närmare med Åland. Vad hände i Ålands historia och varför har Åland självstyrelse? Hurdan är naturen och miljön på Åland? Hur förhåller sig Åland till Norden och varför är svenska det officiella språket? Hur kan man beskriva den åländska kulturen? Och vad äter man på Åland?*

Svar på dessa och flera andra frågor får man när man använder sig av materialen under veckan. Det har samlats ett omfattande materialpaket för lärare att ta del av och för att användas med elever i olika åldrar och i olika ämnen. Materialen kan användas från samhällslära och historia till geografi, och från språkundervisning till huslig ekonomi. Det finns material och uppgifter för alla stadier, från småbarnspedagogiken till grundskolan, yrkesutbildning och gymnasialstadiet. Även högskolor kan använda materialet.

Klasserna får även möjligheten att bekanta sig med personer som har anknytning till Åland. Fysiska besök och distansdiskussioner ordnas under fem dagar med fem olika teman. Välkommen att fira självstyrelsens jubileumsår och för att lära dig lite mer om Åland!

Med i projektet är statsrådets kansli, Utbildningsstyrelsen, Hanaholmens nätverk Svenska nu, Riksarkivet, Nationalmuseet, Pohjola-Norden, Håll Skärgården ren och Visit Åland.

*Beskyddare för skolveckan är undervisningsminister **Li Andersson** och Ålands utbildnings- och kulturminister **Annika Hambrudd**.*

Välkommen med!

[Mer information](#)

Noora Löfström, projektkoordinator Åland 100 i statsrådets kansli,
+358 50477 3302 noora.lofstrom@gov.fi

*Korta svar på frågorna

Vad hände i Ålands historia och varför har Åland självstyrelse?

Åland har under medeltiden befunnit sig mitt i Sveriges hjärta, mitt i farleden från öst till väst. Sedan 1809 blev Åland det ryska imperiets västligaste utpost och för hundra år sedan blev Åland en självstyrande del av Finland, som är demilitariserat och neutraliserat.

En fredlig kompromiss från 1921, då det nyss grundade Nationernas Förbund löste en knepig trepartskonflikt genom att ge något åt alla. Sverige fick garantier för att Åland inte skulle kunna befästas och bli ett militärt hot. Finland fick behålla suveräniteten över Åland, och ålänningarna fick självstyrelse kompletterad med garantier för bevarandet av den svenska kulturtraditionen och det svenska språket.

I undervisningen kan man använda [Riksarkivets pedagogiska sida om Åland](#), som är specifikt riktad till klasserna 7-9 och gymnasier. [Svenska nu har gjort en helhet Åland i sikte](#) som belyser det åländska samhället ur olika perspektiv.

Hurdan är naturen och miljön på Åland?

6 500 öar, stenar som formats av haven, klart havsvatten. Röda vägar och små martallar som pinats av vinden. I naturen ser man vilda djur, såsom havsörn och sälar, rådjur och måsar.

I undervisningen kan man använda materialen från [Håll Skärgården Ren rf om Östersjön och dess välmående](#).

Hur förhåller sig Åland till Norden och varför är svenska det officiella språket?

Ålänningar känner sig först och främst som ålänningar. Åland är aktivt med i det nordiska samarbetet och har bland annat två egna platser i Nordiska Rådet. Färöarna och Grönland är också självstyrande autonomier.

Åland är enspråkigt svenskt, till skillnad från övriga Finland, som har två officiella språk. Ålands självstyrelse kom till bland annat för att säkerställa att Åland fortsättningsvis skulle kunna bibehållas svenskspråkigt då Finland blev självständigt. Enligt Ålands självstyrelselag finns skrivelser om landskapets svenskspråkiga status. I Nationernas Förbunds beslut för hundra år sedan förpliktigades Finland att garantera den svenskspråkiga kulturen, språket och lokala seder.

I undervisningen kan man använda bland annat [Pohjola-Nordens material om självstyrande områden och Norden](#).

Hur kan man beskriva den åländska kulturen?

Ålänningar är egensinnade och är måna över sina rötter. De hedrar sitt språk och kulturarv. Musik har en central roll inom kulturen – till exempel finns det flera högklassiga operasångare i världsklass från Åland. Den åländska litteraturen representeras av bland annat Stormskärs Maja och Sally Salminens Katrina. Även hantverkarkonsten uppskattas: keramik och stickning är populära. Fotbollen frodas, och det finns två fotbollslag i Finlands högsta ligan på Åland: IFK Mariehamn i Veikkausligan och Åland United i Nationella ligan.

I undervisningen kan man använda Hanaholmens nätverk Svenska nu material, som innehåller bland annat intervjuer med egenföretagare. Det finns [även åländsk litteratur med i Nordiska litteraturveckan](#) som man kan ta del av.

Och vad äter man på Åland?

På Åland produceras mycket närmat och benämningen Axxan beskriver en person på Åland som äter lokalproducerad mat. Man odlar framför allt potatis, äppel, lök, päron och sädeslag på Åland. Det finns ett eget mejeri, slakteri, flera gårdar och mycket entreprenörskap och hantverk som har att göra med mat.

För ålänningar är maten en hjärtesak. Med respekt för naturen lever de enligt säsong. Man kan hitta handgjord getost, friterad tång, lufttorkat kött, råkorv, blåbärsöl och druvgelé på Åland. Friska havsvinden och ren luft, bördig jord och lång växtperiod borgar för en kvalitet och unika aromer.

I undervisningen kan man använda [matlagningsvideon och recept som kocken Micke Björklund gjort](#).

Mer information:

www.webropol.com/s/aland2022

www.vnk.fi/sv/aland100

I samarbete med:

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

KANSALLISMUSEO
NATIONALMUSEUM

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

RIKSARKIVET

HANAHOLMEN

POHJOLA
NORDEN

Visit Åland

svenska **nu**